

Abonamentul:

Pe un an 8 coroane.
Pe jumătate de an 4 cor.

Pentru România și alte
țări străine pe an 10 cor.

Un număr singularic
10 fileri.

PROGRESUL

Redacția și Admini-
strația Nr. 817.

Telefon Nr. 29.

Apare în fiecare
Sâmbătă.

Inserate după invoială.

Manuscripte nu se
înapoiază.

Cum a fost definită

„Cultura“ la Caransebeș.

Într'un primarticol al „Progresului“ nostru Nr. 45, ce apăruse chiar în ziua serbărilor dela Caransebeș, am fost definit și noi *cultura* în modul următor:

„Ce-î cultura? Pentru mulți e o vorbă neînțeleasă, ear pentru și mai mulți o vorbă goală. Definiția ei (a culturii) sună ca dintr'un vas gol. În discursuri o auzi interpretându-se în felurite chipuri, care de care mai ciudate. Îndeobște cultura nu poate fi decît munca ce se depune pentru cultivarea armonică a tuturor facultăților omenești. Decî *cult* se poate numi numai omul cuminte și de omenie, cu mintea și simțurile cultivate. Ear *incult* e omul prost, cu porniri urâte, cu suflet urît, oricine ar fi el, orcît de instruit, orcît de cu poziție socială ar fi“.

Adevărat că marele Rousseau al Francezilor grăise pe vremea lui că „cultura“ strică moravurile. Dar... Lessing, contemporanul său, a protestat energic împotriva acestei judecăți, pe care astăzi dacă s'ar scula din morți nici însuși Rousseau n'ar mai adevăra-o. Demult a trecut înțelepciunea omenească peste asemenea nonsenzuri. Dela filozoful Kant încoaci lumea s'a deprins cu înțelegerea culturii adevărate, care nu poate fi decît — una. O singură cultură adevărată este, cuprinzînd în sine diferitele ramificări ale cultivării omului, subînțelegînd aici și știința, și religia, și civilizația, și arta etc.

Nu poate fi decî *om cult*, un avocat imoral, un inginer nereligios, orî ateu, un filozof necivilizat, sau oricare breslaş care urăște arta, orcît de divergentă ne-ar fi concepția despre artă, pe care bunăoară Tolstoi o găsește și pe aceasta în multe privințe — greșit interpretată.

Așa spre pildă luminatul nostru episcop P. S. Sa Dr. Miron E. Cristea s'a îngrădit bine cînd a vorbit la Caransebeș despre *știință, religie și artă*, numindu-le nimerit cele trei „bunătăți“ ale omeniei. Dar... după acest discurs fulminant al arhierului, se scoală al doilea orator, simpaticul protoreu Andrei Ghidiu din Caransebeș, și în numele „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului rom.“ felicitînd Societatea fondului de teatru, ca cultivatoare de artă, vorbește cu cunoscuta-î vervă oratorică despre: *Cultură, știință și civilizație*, ca de niște lucruri deosebite, ear lumea fără a-și trage de seamă, aplaudă această diferențiere imposibilă, făcută prin mandatarul ei de către cea mai înaltă asociație culturală a Românilor din patrie. Cum? Alta să fie cultura, alta știința, și alta civilizația? Prinurmăre poate fi *cult* omul prost — necivilizat? Mi-aduc aminte cum acum 9 ani un alt protoreu vorbea la un alt congres al cărturarilor noștri earăși despre cultură, încît ne luasem cu minile de cap, auzîndu-l parafrazînd cîte și mai cite ciudățeni despre cultura vitelor, a vinului, a vermilor de mătasă ș. a. m. d., ear cultura omului, diferențîndu-o ca și la Caransebeș, în cultură, știință, civilizație...

Trecură decî nouă ani, și vor trece poate încă nouăzecișinouă, fără a ne dezmetici, fără a ajunge și noi Români la gradul de a înțelege, că cultura omenească nu poate fi decît una, ear treptele ei pot fi botezate (după Kant) disciplină, cultură = cultivare (a corpului și a sufletului), civilizație, morală...

Noi Români, în împrejurările neprielnice în cari trăim, nu prea sîntem ajunși nici la treapta întâi (a disciplinei), care reclamă subjugarea voinții proprii, necum să mai vorbim de *adevărată cultură*, din care precede civilizația, ear din asta gradul din urmă: morală. La noi Români din această țeară nici urmă de cultura adevărată, care ar fi să neteziască moravurile și să înlătore fricțiunea dintre diferitele straturi sociale. Mi-aduc aminte cum un fruntaș d'ai noștri, cu multe șarje la gît, mi-a spus odată verde în față, că el nu citește slova unui inferior în rang... La noi se măsoară toate după rang, după poziția socială; nu după valoarea intrinsecă. La noi rar găsești cărturar care să poată suporta o critică îndrumătoare. Societatea noastră „cultă“ e dirigiată de titrați și bogătași, fie orcît de incultți. Concluzia: la noi lipsește îndeobște disciplina, temelia culturii, de care se razimă îndreptarea gîndului și a simțirii omenești; decî la noi *cultura, civilizația, morală*, ieșite din gura „intelectualilor“ noștri, fie chiar arhimandriți, ambasadori, nu sînt decît — vorbe goale.

Gheorghe Jianu.

FOILETON.

Lungirea vieții.

Nu mult după ce omul, în scurgerea vremii, a trecut de floarea vîrstei, o ciudată simțire îl cuprînde. Iuvirea întiilor perî albi, greutatea în săvîrșirea unor mișcări, pe cari până acuma niciodată nu o simțise, osteneala la o muncă mai încordată, toate îi aduc la cunoștință în-
tul unei decăderi treptate, a unei porniri
s... o viață dince-ince mai puțin încordată.

Pe măsură ce se ivesc toate aceste neplăceri, pe măsură decî ce înaintează bătrînețele, viața devine pentru om de multeori un lung șir de suferințe trupești și sufletești. Pelîngă un trup slăbit, ce numai e în stare a săvîrși nicio muncă, un trup care numai e supus mereu voinței, și care prin greșelile sale se trage în fiecare clipă în chip nepoftit luarea aminte a omului asupra sa, bătrînețea aduce cu sine un suflet ce vede lumea dinafară prin niște ochi, cari nu lasă să pătrundă decît o lumină cenușie, înghițîndu-î toată bogăția de culori, subt cari e văzută de cei fineri și sănătoși.

Astfel, cu un suflet nemulțumit și întristat, într'o lume care fiind oglînda sufletului ce o privește, nu poate să pară decît rea, bătrîmul își petrece rămășița vieții în duiosa amintire a frumoaselor vremuri trecute, în aceia că vede răutatea lucrurilor de față și groaznica așteptare a unui viitor, ce cutoatecă îi aduce prin moarte

scăparea de suferințele sale, îi e mai de temut prin necunoscutul, care-l învâluie, chiar decît ineseși suferințele. Eată dar cum o bună parte din viața omului se scurge într'o neîntreruptă neplăcere pentru om și o greutate nefolositoare pentru societate.

De bună seamă că demult s'au gîndit oameni la căutarea unui mijloc prin care s'ar putea înlătura aceste neplăceri ale bătrîneței. Din vremurile cele mai vechi s'au găsit oameni cari cu bună credință s'au pus în căutarea unui mijloc care să dea „tinerețe fără bătrînețe și viață fără de moarte“ dar mai cu seamă s'au îndeletnicit cu această meserie șarlatani, cari se folosiau de nepriceperea mulțimei, spre a-și face prin cîștiguri mari și ieftine, dacă nu o viață cît mai lungă cel puțin una cît mai plăcută.

Cercetări mai temeinice în această privință s'au întreprins abia în vremea mai din urmă.

Lucrul cel dintîi a fost acela de a se ști dacă omului, prin felul cum e el zidit, îi este dat să trăiască o viață mai lungă, decît aceia la care ajunge cea mai mare parte a oamenilor, sau nu. În mai multe chipuri s'a căutat a se hotări marginea pe care o poate ajunge viața omenească, făcînd oarecari asemănări, fie între greutatea trupului și marginea vieții, fie între durata creșterii și aceia a vieții. Urma la care s'a ajuns a fost pestetot, că marginea care e pusă vieții omenești ar fi mai înaintată decît s'ar părea că este după ceia ce vedem în toate zilele.

Această părere a fost întărită mai cu seamă în vremea din urmă, cînd mulțumită lucrărilor

statistice (numărarea de suflete) s'a arătat cu numărul oamenilor cari întrec cu mult vîrsta mijlocie, este mult mai mare decum se presupunea.

Mai la început cercetărilor s'a căutat a se trage anmîte reguli pe cari să le aibă în vedere omul și cari să-i asigure o viață cît mai lungă, reguli scoase din felul de a trăi a celor mai bătrîni sau alți oameni, cari ajunseră la o vîrstă afară din cale de înaintată.

Lăsînd la o parte cazurile acelora cari bînd toată viața lor alcool (beuturi spirtuase), ajunseră la aceiași vîrstă ca alți, cari beuseră numai apă, sau a unora cari trăind în cel mai mare belșug și hrînindu-se cu cărnuri, nu rămăseseră mai prejos decît alți cari își asiguraseră o viață lungă prin post neîntrerupt; din cele mai multe cazuri s'a ajuns la încheierea, că o viață compătată în toate, va fi cea de durată mai lungă.

În cercetările din vremea din urmă într'u găsierea unui mijloc de prelungire a vieții, învățați s'au încredințat, că înainte de a găsi mijloace pentru înlăturarea răului, cel mai de căpetenie lucru e de a cunoaște în ce zace acest rău, de ce fel este el.

Medicii cu renume în lumea întregă, cum e de pildă Metchnikoff din Paris, au întreprins o mulțime de cercetări în această privință și spun, că una din pricinile cari fac ca omul să îmbătrînească înainte de vreme ar fi milioanele de bacterii, cari mișună în intestinul (mațul) gros al omului. Înîrîrîra răufăcătoare a acestora se resimte în decursul vremii în mod însemnat, aducînd cu sine slăbirea treptată a trupului omenească.

Cronica pedagogică.

— Educația japoneză. —

(T. R.) Creșterea în Japonia, deși cuprinde în sine planul, metoda și întreg materialul de învățămînt al statelor apusene, este cudesăvîrșire națională.

Așezămintele de medici școlastici, cele pentru învățarea surdo-muților și a orbilor, Japonezi le înființează succesiv.

Ei primesc cu minile deschise orice rezultat al pedagogiei moderne. Dar morala strămoșească a rămas sfîntă și inviolabilă.

Principiul creșterii japoneze este ideea cea mai frumoasă a lui Budha: Dacă un bărbat într'un război a învins deodată o mie de soldați, și un altul s'a învins pe sine, cel care s'a învins pe sine este mai mare învingător.

Cultura apuseană o transmit în serviciul moralei strămoșești. În fiecare studiu varsă ideea, că cu toți sînt statul, și pentru interesele dinastiei sînt datorii a-și sacrifica chiar și viața.

Deprinderile verbale și mentale începînd cu prima clasă elementară sînt pentru instruirea morală. Aici ajung la cuvîntul Nelson, la ideea perseveranței; la aceia a simțului de onoare, Washington; la al independenței Franklin, și la al compătimirii Florence Nightingale.

Dorul de a învăța și a înainta este cudesăvîrșire mare la Japonezi.

Pelîngă noul material de învățămînt au reținut și cel vechiu.

Afară de limba chineză și japoneză, în 6 ore pe săptămînă, mai învață limba engleză și franceză. Această mare muncă spirituală însă a produs rezultate rele cu privire la creșterea corporală. Rasa puternică a celor galbeni a început a degenera. Pentruaceia au introdus din nou vechile exerciții militare. În 4 ore la săptămînă învață gimnastica, scrimă, înotul și fotbalul.

Cercetarea școlii elementare numai dela al șaptelea an începînd e obligatoare. Copii și fetițele învață laolaltă într'un despărțămînt. Creșterea școlară e aspră militară. Elevul cînd a absolvat școala, e soldat întreg.

Ar urma deci încă o strașnică bătaie de cap din partea doctorilor spre a înlătura răul acesta, unul dintre multe altele. Până astăzi nu avem mijloace de a vindeca bătrînețea, avem însă puțință de a ne feri de ea și de a o face să înfirzie, cît mai mult, urmînd cum am zis, un trai cumpătat în toate.

Presupunînd acum că de fapt omul va reuși cîndva să vindece bătrînețea, ne întrebăm că oare va fi fericită omenirea? Cu toată aminarea bătrînețea tot va veni odată și ce folos dacă o aminăm cu citva vreme? Deasemenea aminarea aceasta va schimba ea oare firea omenească și mai tîrziu omul nu va fi așa chinuit de frica morții ca acum?

La acestea Metchnikoff răspunde că prelungirea vieții ar avea într'atîta o binefăcătoare înfrîurire asupra omenirii, intrucît s'ar da puțință bătrînilor ca să pună în slujba semnilor lor ani din urmă ai vieții, cînd mulțumită îndelungatelor pățanii, precum și a faptului că nu mai sînt supuși tuturor patimilor cu aceiași putere ca tineri, ar putea fi de un neprețuit folos omenirii. În vremea acuma în cele mai multe cazuri slăbiciunea trupeză, precum și cea sufletească îi face nedestoinici de aceasta.

În ceiace privește frica de moarte, care amărăște cei din urmă ani ai vieții, Metchnikoff crede că atunci cînd moartea ar ajunge om ca o muere a unei adevărate bătrîneți, ea ar dispărea.

În școală, ca în orice casă japoneză, se vorbește lin. Japonezul nu poate vorbi cu voce tare; casele fiind de lemn, tot cuvîntul s'ar auzi.

La bunăcuviință încă din școală se dau copi, la ce îi silește chiar însușirea și aranjamentul salei de învățămînt.

Mesele sînt așa de mici, încît e cu neputință să-și razime coatele. Scaunele nu au spate, prin această școlarul e silit a-și ține totdeauna corpul drept.

Disciplina e severă chiar și înafară de școală; orunde s'ar întîlni învățătorul cu elevul său, acesta trebuie să stea în loc și să salute militărește.

Reuniunea inv. dela școalele pop. conf. gr. or. rom. din ppiatele arădane I—VII desp. Arad.

Nr. 5/1913—14.

Convocare.

Desp. ppsc Arad al Reun. inv. români dela școalele pop. conf. gr. or. române din ppiatele arădane I—VII își ține proxima conf. Sîmbătă în 9/22 Noembrie a. c. în Micălaca la școala condusă de învățătorul Savu Mihuța, pelîngă următorul

Program:

1. La orele 8 chemarea Duhului Sf. și parastas.
2. Ascultarea prelegerii regulate.
3. Deschiderea conferinței și bineventarea oaspeților.
4. Apelul nominal și raportul biroului.
5. Citirea circularii generale și luarea disp. pentru executarea ei.
6. „Învățătorul și folcloristica“ de P. Russu.
7. „O temă aritmetică“ de Ign. Raica.
8. „Știința este putere și baza la toate“ de P. Lupăș.
9. „Lecțiuni practice din L. rom.“ de I. Cădariu.
10. Incasarea taxelor.
11. Propunerii și interpelări.
12. Discuție asupra prel. și a diser. ascultate.
13. Dispoziții pentru proxima conferință.

Mîndruloș, 31 Octombrie v. 1913.

STEFAN ROJA PETRU COLȚEU
prezident. secretar.

Metchnikoff se întemeiază atunci cînd spune lucrul acesta, printre altele, și pe unele locuri din vechiul testament, unde despre diferiți patriarhi, cari muriseră la o vîrstă din seamă afară înaintată, se spune: „și se stînsă săturat de zilele lui“.

Etă dar ce presupune Metchnikoff că ne va aduce viitorul o viață în hotarele ei firește și o adevărată bătrînețe, în plăcuta așteptare a celei mai mari fericiri a morții, care să pună cununa nu a suferințelor, cum s'ar fi zis mai înainte, ci fericirilor pămîntești.

(Natura)

T. L. B.

Cultura...

Nu-ți convine epigrama:
Răchiul păsula, zama.
Zică, că ai stomac prea fin,
Vezi, mă bucur și mă închin.

Dar te rog să nu uiți una:
Nu stomac 'ntotdeauna;
If dă omului cultura;
Nu stomacu oh, nici gura...

De-ar fi, vai, literatura,
Ca tutunul monopolul,
Geniul de bună seamă
Ar fi cei cu capul gol...

Vlăduț.

IGIENĂ.

Bateria inimii.

Bateria inimii e cel mai vădit semn al slăbirii de inimă. Palpitația unei inimii slăbite e aceeași ca a unei inimii sănătoase la încordări mare. Totastfel neurastenicul are baterii de inimă la cea mai mică emoție. Cel iritat în permanență va avea baterii de inimă permanente. În anumite cazuri nu se știe dacă ațirna palpitația dela emoții ori dela vr'o boală de inimă. O probă bună e, a examina atitudinea inimii la felurite încordări corporale, căutînd cum bate pulsul după exerciții de gimnastică, ori dacă o damă care a dansat noaptea întregă fără a se simți rău, atunci nu poate fi vorba de vr'o boală de inimă. La examenarea pulsului e a se socoti și durata pînă-cînd reintră earăși în starea liniștită de mai înainte. La oameni sănătoși înceată grabnic palpitația, ear la cei bolnavi de inimă ține cu mult mai mult. Cei nervoși cunosc prea bine numărul pulsației ce urmează după vr'un deranj sufletec. Rareori se gîndesc însă că chiar atenția aceasta le promovează pulsația. La mulți influința aceasta se promovează, prin a se gîndi mereu la această împrejurare. O curioasă boală, necunoscută pînăcum nici de medic, e intensivitatea spontană a palpitației, 180—200 și chiar mai mult, ce survine și la oameni sănătoși, uneori slăbindu-i pînă la leșinare, după citeo jumătate de oră încetînd earăși această stare de îngrijorare. Această suferință trebuie să fie în legătură cu nervi inimii, dar fără a fi o boală de nervi pronunțată, deosebindu-se numai prin regularitatea baterii pulsului, ceiace la nervoși nu se observă. Iregularitatea pulsului e adeseori semnul îmbolnăvirii mușchilor dela inimă, ori al iritabilității enorme a inimii în urma unor împrejurări anormale.

Mulți recovalescenți, chiar și de „influență“, inclină către deranjul și iregularitatea palpitației, dar poate și din cauza cutărui betesug de inimă. Este mai presus de orice îndoială, că inima deplin sănătoasă poate — răspunde uneori înloc de întetive — cu o iregularitate a pulsului provenit din iritații nervoase. Iregularitatea pulsului nicicînd nu conduce la diagnoza unei boale organice a inimii.

În timpul din urmă se vorbește mult despre așa numitele *zgîrciri de inimă*. Aceasta este o vorbă boală născocită de laici fără niciun chichirez. Asemenea zvicniri, pricinuite de o pulsație îngrămădită, nu sînt zgîrciri, ele neavînd nicio înfrîurire asupra sănătății, trecînd deci fără niciun deranj cordial.

FELURIMI.

Etatea oamenilor renumiți. Un învățat englez, Johnson, voește să arate, că omenia nu degenează, și că omul modern trăește mai mult decît omul din vechime. Acest învățat a stabilit etatea medie a oamenilor renumiți în ultimele două veacuri. Din lista lungă a numelor eată citeva exemple: scriitori Manzoni și Landor au trăit 89 de ani, Beranger 87, Tennyson 83, pictori asemenea au avut o lungă viață: Cornelius 89, Watts 80 de ani. Nici compozitori nu se pot jălui: Auber, bunăoară, a părăsit această vale a plîngerii, dupăce a trăit 89 de ani. Din statistica lui Johnson se vede, că vorba despre „vremile cele bune“ din bătrîni își cam pierde temeul.

Cît de mare a fost Turcia? Știm din istorie că turcia în timpurile ei glorioase a fost stăpînă mai peste toată lumea. Și țara noastră a fost subjugată de Turci timp de 150 de ani. E interesant să urmărim fazele prin cari a trecut pînă la căderea ei de azi. În anul 1699 la încheierea păcii dela Karloviț Turcia a perdut Ungaria; 125.000 kilometri pătrați: granița 19.573 kilometri pătrați Slavonia 9436 k. p., Cherson 30.000 k. p.; Basarabia 45 mi 632 kilometri p. În anul 1829 a pedut Moldova și România în total 131.534 k. p. În anul 1830 Serbia, 37.224 k. p. În anul 1832 Grecia 44.657 k. p. În anul 1778 Bosnia și Hertegovina, 51.027 k. p., Bulgaria 96.354 k. p., Serbia 11.097 k. p., Muntenegru 5119 k. p., Cipru 9282 k. p., În anul 1881 Thesalia, 20.000 k. p. În anul 1913, Thracia, Macedonia, Creta, insulele egeice aproximativ 174.718 k. p. Va să zică Turciei i-a rămas acuma din

1 milion 11.891 de kilometri pătrați care i-a stăpinit numai 10.000 de kilometri. În Africa a pierdut în 1820 Algirol; în 1831 Tunisia, în 1912 Tripolitania, în total 700.869 k. p. din posesiune. Turcia posedă în Africa 1.768.800 k. p. Cu posesiunea din Europa face laolaltă 1.778.800 k. p.; alți i-a rămas azi Turciei, ea care stăpinea la timpul său mai de cincisecizeci milioane de kilometri pătrați.

ECONOMIE.

Situația financiară.

În piața internațională de bani se arată oarecare presemne de îmbunătățire a situației întrucât în Berlin bani se ieftinesc constant. Discontul privat s'a redus cu $\frac{1}{4}\%$ la $4\frac{1}{2}\%$, iar bani de zi se oferă în abundență cu 3% . În Paris încă sînt aglomerate mari capitaluri, pe care însă băncile mari le rețin încă, în vederea marilor împrumuturi de stat în prospect. Discontul privat cotează neschimbat $37\frac{3}{8}\%$. Numai în London, în opoziție cu celelalte două piețe mari, situația pieței de bani este nefavorabilă, în urma detragerilor continue de aur. S'a zvonit chiar de o nouă urcare a etalonului, ce avea să se întimplă.

În piața internă de bani încă s'a mai îmbunătățit situația. Atît în Viena cît și în Budapesta s'au ivit oferte de bani, în urma cărora discontul privat s'a redus în Viena la $5\frac{3}{4}\%$, iar în Budapesta a variat între $5\frac{1}{2}\%$ și $7\frac{1}{8}\%$.

CRONICA.

În ședința de Lună a reprezentanței comunale s'a ajuns la limpezirea cauzei luminanței electrice până la punctul unei contradeciații ce i-se cere comunei din partea lui Zuckmann, și pe care comuna încă nu s'a putut hotărî să o dea. Decî — puțină ispravă!

Deseară concert al fanfarei pompierilor noștri în Grădina de tir.

La Belgrad se menține știrea despre abdicarea țarului Ferdinand în favoarea fiului său Boris.

Din București se zvoneste că generalul Averescu va dimisiona din șefia marelui stat major român.

La *Biserica-albă* un căpitan al regimentului 43 *Hugo Öehler* s'a sinucis, zice-se din cauza transferării sale la alt regiment.

Pentru serbările dela *Verșet* se manifestă din toate părțile cel mai viu interes.

La universitatea din București va funcționa d'acum înainte și o secție pentru doctoratul în drepturi.

Premierea de cai din comuna Sacul a fost amînată din pricina unor boale molipsitoare.

Prezidentul Comunității de avere din Caransebeș, d-nul *Patriciu Dragalina* a fost sărbătorit la Viena de către Români d'acolo, în frunte cu generali Al. Lupu, M. Sandru și D. Mataringă.

Dr. Aurel Hădanu și-a deschis cancelarie adv. la Făget.

La *Recița* a avut loc Duminecă o foarte reușită petrecere românească, împreună cu concert și teatru de diletanți.

Vagoanele de cl. III. la trenurile accelerate se vor sista.

Pe străzile Parisului a fost slobozită din Montmartre o leoaică de vr'o 6 luni. Lumea înmărmurise de spaimă, cînd a venit păzitorul și lîndu-o în brațe, a dus-o earășî în cușcă.

Se aude că după pacea dela București, cînd *Berthold* a cerut pe seama monarhiei protectoratul asupra catolicilor din Serbia, îndată a cerut și Pasiel protectoratul asupra bisericii ort. sîrbești din Austro-ungaria... Ministrul nostru de externe n'a mai răspuns!

Jocurile olimpice din Athena vor avea loc la Paști.

Perechea regală spaniolă petrecînd în Paris, la dineul dat de Ciril au fost invitați marelă duce Dimitrij și prințul Gheorghe al Greciei.

Francezii demult au de gînd să construiască o linie ferată peste deșertul Zahara, ce va consta 400 milioane de franci.

La toate institutele de învățămînt din localitate au avut loc în 19 curent serbări școlare întru memoria reginei noastre Elisabeta.

În Viena veterinarul *Szerdahelyi* a aruncat asupra lui *Lukács*, în chip de batjocură, un săculeț de sare și o legătură de cărți.

Cel mai mare și mai luxos vas „Imperator”, abia a circulat pîn'acum de douăori între Hamburg și America, și a și fost scos din circulație, pentrucă e rău construit.

Aproape de Blaj într'o comuna un mistreț mare s'a repezit la un Român și i-a rupt piciorul, iar unul Sas mîna dreaptă. Amîndoi au fost duși la spital.

Vineri sosind P. S. Sa episcopul Lugojului *Dr. V. T. Frențu* la Arad, a fost găzduit la P. S. Sa episcopul I. Pap.

Pe Austro-ungaria a costat-o „măsurile excepționale militare” subî durata războiului balcanic 406 milioane 68 mîi de coroane.

Al patrulea mare dreadnought al marinei noastre, care a costat 70 de milioane, va fi lansat din uzinele din Fiume în Ianuar.

Din Londra vine știrea că conducătoarea, sufragetelor s'a logodit cu un medic, asigurîndu-și însă, tomareșele că va lupta înainte pentru drepturile femeilor.

Prezidentul camerei din Suedia împreună cu soția sa au fost înmormîntați deodată, murind amîndoi de apoplexie.

În Saraievo au evadat într'o noapte trei înțemnițați periculoși, dintre cari unul era condamnat la moarte, fără ca poliția să poată pune mîna pe ei.

Societatea „Carmen Sylva” din Graț în urma demisiei vechiului comitet, s'a constituit în modul următor: Președinte: *Iosif Stoichița*, cand. med., secretar: *Emil Neagăș*, cand. med., casier: *Octavian Bocauce*, stud. techn., bibliotecar: *Nicolau Dobrotă*, stud. acad. com., controlor: *Ioan Sirbu*, cand. med.

Societatea academica „România Jună” din Viena s'a constituit în modul următor: Președinte: *Z. Păclisanu*, teol. abs. doctorand, vicepreședinte: *Al. S. Iorga*, stud. architect, secretar de ext.: *T. Petruc*, cand. ing. forest., secretar de int.: *I. Fusul*, stud. techn., casier: *I. Comșa*, stud. com., controlor: *S. Pătraș*, cand. med., bibliotecar: *P. cav. de Bejan*, cand. ing. silv., econom: *I. cav. de Poclitar*, cand. ing. silv.

Episcopul *Nicodem al Hușilor* a scos, în colaborare cu I. Scriban, directorul seminarului central, și Preotul Savin, directorul seminarului din Iași: „Mica biblie”. Sf. Sind a aflat de bine, să pună la index „Mica biblie”, acuzînd pe episcopul Hușilor, că a călcat dogmele ortodoxe... Auzit-ai!

Din Cetinje se anunță că Serbia a ordonat retragerea trupelor din teritoriile Muntenegrului.

În zborul său spre Cairo, *Daucourt* a ajuns în Azia-mică.

Din București vine știrea că s'ar fi constituit o societate românească de transporturi pe Dunăre, cu un capital societar de 10 milioane.

Cu ocazia jubileului de 50 de ani al „Reuniunii germ. de cîntări și muzică” din localitate, care a avut loc Duminecă, la ședința festivă, ținută la primărie, choristul *Mihail Buș* a ținut un pătrunzător discurs, iar seara la concert a excelat, ca totdeauna, artistul de vioară *C. Kanz* și ansamblul compus din chor mixt și orhestră, făcînd în mod distinct acompaniamentul la minunata melodramă „Columbus”, decl. de istețul diletant *G. Sittner*. Laudă dirigentului *Jaroslav Lang*. Însfîrșit piesa teatrală, cu care s'a terminat producția, a fost jucată frumos și bine.

Oravița are mari tradiții. Încă și regele Francisc, cînd a vizitat în veacul trecut Oravița, i-a caracterizat pulzația culturală prin memorabilele cuvinte: „Curioși Oravițeni astia:

„In der Früh sind sie Beamten,
Zu Mittag sind's Musikanten
Und Abends Komedianten...”

Dr. Ion Gligu își va deschide încurînd cancelaria adv. în Sasca-montană.

Din alegerile congregaționale au ieșit învingători la *Oravița-montană*: Fr. Krinitzky și K. Kiss; la *Petrovaf*: Ion Petruț, Eugen Bihari și Aurel Nemoianu; *Oravița-rom.*: Ioan Boroș, Alois Schöpflin și Dr. Géza Stoiacovic; la *Cacova*: Dr. Oct. Cotoșiu; la *Comoriște*: Andrei Putici, Paun Ieva și Emil Tanădy; la *Secăș*: Dr. Ion Manguica și G. Löbl; la *Stăier-Anina*: Ed. Kessler și R. Nickmann. Hm...

Poșta Redacțiunii.

Mignon. Fără iscălitură nu putem publica, în corpul foil, chestii personale. Dacă ai ceva de spus, atîngînd persoane, iscălește cum a făcut și părintele Bernaz din Secăș, care a dat pînă și în binefăcătorul său, în directorul revistei noastre. Nu tolerăm lașitatea, nici nu putem răspunde pentru ceice dau cu barda în lună.

Poșta Administrațiunii.

Rugăm pe on. noștri abonați-restanțieri să nu ne îngreuneze toate rosturile. Pe cei datorî pe mai mulți ani, cari nu ne trimit bani în curs de 8, zile îi vom da în judecată, și îi vom da și publicității ca răi de plată. Mai mult nu putem aștepta!

Mulțumită publică.

Subscrisa, în numele meu și al neamurilor aduc pe calea aceasta sincere mulțumiri tuturor prietinelor și cunoscuților, cari din tristul prilej al trecerii la cele eterne a neuitatului meu soț

Francisc Popovic

mi-au adresat cuvinte de îmbărbătare și m'au întovărășit pînă la ultimul lăcaș al scutpului defunct.

Oravița, la 20 Noembre 1913.

Ecaterina Popovic.

Editor-proprietar: Gheorghe Jianu.

Redactor-responsabil: Ilie Oravițanu

Aviz.

Aduc prin aceasta la cunoaștință stimaților mei mușterii, precum și marelui public românesc din Oravița și jur, că mi-am deschis o nouă prăvălie de galanterii și manufactură

în casa Șaguna, subî robî, unde a fost înainte-vreme vechia firmă „La Votoane” avînd a-mî servi și acolo mușterii spre cea mai desăvîrșita lor mulțumire.

Cu toată stima

ALEXANDRU BOZICI, negustor.

„PLUGARUL“ soc. pe acții Cacova.

CONVOCARE.

La dorința esmisului „Solidarității“, fiind în 30 Noembre adunarea gen. a „Solidarității“, adunarea generală a institutului convocată pe 30 Noembre a. c. să revoacă și să concheamă din nou

adunarea generală extraordinară

care se va ține

Duminecă în 7 Decembre st. n. 1913 la ore 10 a. m. în casa institutului
cu următorul

PROGRAM:

1. Deschiderea ad. gen. și constituirea biroului.
2. Hotărîre asupra propunerii direcțiunii fuzionarea sau lichidarea institutului.
3. Raportul comisiunii esmisă de ad. gen.

Cacova, la 20 Noembre st. n. 1913.

Direcțiunea.

La

Tipografia „Progresul“

=== în Oravița ===

se pot comanda

totfeul de tipărituri bisericești, școlare, advocațiale și comunale

precum și

toate tipăriturile pentru bănci: cărți necesare la contabilitate etc.

Afară de asta se efectuează:

acții, cupoane, losuri pentru loterii etc.

lucrate toate cu gust

👉 Nădăjduim că toți Români de bine ne vor trece pragul. 👈

Loc deschis.*)

(Pentru a nu fi bănuți de părtinere nedreaptă, facem loc și cestui alt ultim, fără a ne putea identifica cu forma și conținutul întregii polemice, pentru care redacția n'a luat și nu ia nicio răspundere, bucurându-ne că astfel s'a terminat o ceartă nefirească, între doi învățători români, cari au datorita de a cultiva pacea între frați).

Onorată redacție!

În suplimentul ziarului „Progresul“ nr. 46/1913 am apărut iarăș o droaie de „reflexii“ din celebrul condei al colegului Ioan Bogdan, referitoare la răspunsul meu din suplimentul nr. 45/1913.

Fiindcă sunt inculpat și cu lucruri nedemne de mine, rog a da loc și acestui ultim al meu.

Îmi stă mîntea în loc, cînd am de lucru cu convingeri religioase atît de forțate ca ale d-tale, d-le coleg! Curioasă misiune ai și cam prea macre și-s lămuririle asupra purcederii duhului sfînt.

Păcat, că n'ai urmat începutului meu, publicîndu-ți iscusințele, referitoare la chestiile aparținătoare domeniului teologic (orî „domoniului“ cum afirmi d-ta?) într'un ziar mai strebătut, ca astfel și altora să fi dat puțința de a-ți admira capacitatea. Cred deci, că răspunsurile din nr.ii 44 și 46/1913, deosebit partea manierelor, sunt opera d-tale. Lămuririle pe opintirile-ți științifice din acele „reflexii“, sunt floricele din o chibzuire comună, influințată iarăș de o cultură intelectuală-carecteristică indispensabilă.

Îmi place totuș, că recunoști mîna de ajutor în opintirea-ți dogmatică, deși trebuia, ca din capul locului să fi remarcat aceasta. Eu declar pe cuvînt, că în tratarea mea din răspunsul trecut, afară de cartea stărilor și întimplărilor din zilele noastre, altă mîna de ajutor nu am avut. Din cartea aceasta dacă aș mai răspunde, și-o declar solemn, că întregul fundament solid al credinții, precum și aluzia la obîrșia bisericii d-tale, aș putea-o total dărîma! Referitor la doctrina „Filioque“ recunosc, că m'am folosit de un manual de de istorie bisericească. Protopopii, preoți, orî doctori de Roma, Cernăuți, etc. n'am avut în ajutorul meu. Cartea aceasta: a zilelor noastre, o cunoști și d-ta, dar, ești cam nepăsător.

Mă împac cu aceia afirmare, că stremoșii mei au fost Bulgari, iar ai d-tale Români!? Concluzia: din stremoși Bulgari ne-am odrăzlit noi: adevărați Bulgari; iar din stremoși d-tale Români ați odrăzlit d-voastre: neaoși Români!

Perfectă obîrșie!!! Să ști, că d-ta ești într'adevăr nostim! Cu purcederea duhului sfînt te las să te ocupi singur, căci lămuririle d-tale în această direcție sunt niște fraze și a-ți răspunde la toate acestea ar fi din parte-mi o adevărată nebunie. Nu voesc să mai practic discuții și epitete de scenărie, căci nu sunt diletant, — d-ta, însă, mergi înainte pe calea apucată și nu te lăsa moale!! Dacă pretinzi, îți fac și plăcerea de a subscrie, că însuș Dumnezeu a fost și este unit. Fii deci bucuros, căci pe baza acestui document, tot aretul nostru îl poți unia.

Referitor la încercarea de a trage la catolicism pe studentul D. Cărăbaș, mă văd

*) Pentru cele cuprinse în coloanele acestui supliment Redacția nu ia răspunderea.

îndemnat, în urma întortochierii adevărului, a reveni din nou. Zică, că e absurd a încerca să atragi pe cineva dela o confesiune la alta, cînd respectivul n'a împlinit vîrsta de 18 ani. Da, e absurd, aprob. Nu mi-ai ști spune însă, cum e încercarea aceea: de a „gogoni“ pe fiul, cu scopul de a îndupleca și pe tatăl?? Orî poate nici vîrsta de circa 45—46 ani nu e admisibilă? Ști de cîți ani e tatăl studentului D. Cărăbaș?

Să mai ști că-mi pari iarăș năpraznic!! Luînd poziția clasicului cavalier din evul mediu și folosindu-te de cîteva spicuiți teologice, mai mult, orî mai puțin obscure, îți făuriși în pripă un lung dar sec răspuns, iar din condeiul d-tale profesor al o fulgerătoare lance. Cu această armătură dăduși năvală, prin cîmpiile lărgite ale „Progresului“ nostru și vai de mine, că-ți stătui în cale!! Mă tăiași ca un „Don Quijote“, ba în închipuirea-ți d-tale mă crezi chiar, trîntit la pămînt!? Ți-ai înfipt cu virtute pîntenii în coastele dovezilor d-tale și alergînd te-ai prea înferbîntat, — te-ai înverșunat treptat în proporția temperamentului, — și în înverșunarea d-tale loviși cuiul (cum văzuși) „baș“ într'o dungă!? Vezi, nu e bine ca omul să fie prea pripit și vehement. Aceasta strică deosebit bătrînețelor!! Nu pot satisface propunerii, ca preoții mei să încerce a convinge pe al d-tale pe tema celor 4 puncte de despărțire, căci mi-e frică a-le recomanda ceva imposibil, cum este și combaterea fanatizînului d-voastră. Dacă domni preoți, din propria lor inițiativă, voesc aceasta, le fac loc — poftescă, eu însă, măi bucuros m'aș prinde a învăța „buchiile“ pe ființele ce pasc pe coastele „Vodarului“ din apropiere. Țin să și-o mai declar, d-le coleg, că biserica noastră, adecă noi gr. orientali de aici, nu adorăm oameni de felul d-tale nici în cazul, cînd transformarea ai face-o în catedrala din București!

Ca de încheiere, bazat pe un document, mă văd silit a declara de un neadevăr și de o calomnie afirmarea, că eu aș fi fost complice cu acei indivizi, cari mai nainte cu vr'o 5 ani au furat și profanat biserica gr. catolică din loc. Pentru orientarea On. cetitori ai „Progresului“ și pentru apărarea reputației mele, mă văd necesitat a raporta, că unul din făptuitorii (pare-mi-se tocmai acela, la care se face aluzie) în fața unor martori a declarat în scris, că tot ce s'a lamentat despre mine, cu privire la furtul și profanarea bisericii gr. cat. din loc, este un neadevăr. Amintește exact despre înaintepregătirea și instruirea lor...? M'a cuprins mirarea, cînd ni-a amintit și despre anumite persoane, cari li-au șoptit, ia instruat și îndemnat zicîndu-le, că aruncînd vina și asupra mea vor scăpa definitiv, orî în cazul cel mai rău, li-se va ameliora pedeapsa. Îmi roșește obrazul de cutezanța perfidă a acestor persoane!!

Abstau deocamdată, ca pe calea aceasta, să dau în vileag întreg cuprinsul acestei îngrozitoare declarații.

Cu acestea declar, că pe calea ziaristică am terminat cu d-l coleg Ion Bogdan. Orece va mai lamenta despre mine, nu mă mai împoartă. Ar fi chiar o nebunie, dacă aș mai răspunde și la alte fleacuri!

Oravița-rom. la 19 Novembre 1913.

Carol Lazăr
învățător.

Onorata Redacție,

Rog a publica în coloanele bunului nostru organ „Progresul“ următoarea epistoală deschisă către colegul meu Petru Bernaz, preot în Secaș, mulțumîndu-vă înainte pentru ospitalitate.

Iubite Frate! Ținuta-ți trufașă cu care îmi răspunzi la cele scrise de mine în Nr. 41 al „Progresului“ nu ar merita a fi luată în considerare, caatît mai puțin a-ți răspunde, dar am fost chiar direct recercat și de uni amici preoți și laici, a-ți da răspunsul cuvenit, ca să te cunoști mai bine și să știi cum stai și față de alți.

Demult am observat, că uni confrăți de-ai noștri sînt cu neîncredere față da frăția ta, zicînd că ești om fălos și închipuit. Eu unde numai mi-s'a dat ocaziune, i-am combătut (știi că vezi zice: n'am avut lipsă de apărare și nici nu m'ai împuternicit). Am făcut-o numai din sinceră iubire colegială. Dece? Totdeauna te-ai purtat fuță de mine nu ca față de un coleg mai bătrîn, ci chiar ca față de un tată. Eu astfel te-am cunoscut și judecat; dar din scrisul frăției tale m'am convins acum, ca colegi noștri, cari doar mai des convenînd cu frăția ta, te-au cunoscut mai bine decît mine. Cine știe? Poate și-se va fi spus cu mult mai mult, decît ce am zis eu despre frăția ta, pe unde a fost vorba de persoana frăției tale; dar eată aici publice îți spun ce am zis: După neînsemnata mea părere pelîngă îndreptarea unor însușiri nepotrivite, dar scuizabile și lesne de îndreptat, frăția ta, ești în protopopiatul nostru un preot model.

Toți săriră cu gurile a mă întreba: cari sînt acele însușiri? Eu m'am exprimat: „umbă prea iute, de pălăpăesc revezenzile după el, și cînd începe a vorbi nu mai încapă altul la vorbă...“ Toți rîseră și uni îmi replicară: „chiar din aceasta se vede ca e fără o doagă. Ș'acum la obiect:”

Ce privește articolul meu din Nr. 41 al „Progresului“, crede-mă (dacă vrei), că atît preoți cit și mireni mi-au gratulat, recunoscînd totul de adevărat și că ar fi timpul a ne desbăra și noi de mojiicie...

La pasagiul prim: Ca celce am locuința în Forotic și mă numesc Ioachim Dabici, m'am sculat să dau lecții nu numai preoților participătoare la înmormîntarea învățătorului Siegescu, ci m'am adresat preoților române, înțeleg pe ceice s'au făcut și se vor mai face părtași și evlavioși. Din asertațiunea frăției tale văd, că, sau citești superficial, sau că citînd acea notă și aflîndu-te atîns cu firea-ți prea iută, te-ai iritat, poate, și în acea stare ai scris ce-ai scris. Eu te iert. În pasagiul al doilea, zică, că pe toți înaintași mei ieșiți din această lume mi-am ținut de bunăcuvință a-i petrece până la groapă, așa și pe inv. Siegescu. Eu am zis că pe toți amici mei... așa și pe neuitatul meu prieten Siegescu. Apoi ca să-mi dovedești contrarul, adecă să mă faci de mislete, afirmi că în timpul preoției frăției tale au răposat 9 preoți, ear eu am luat parte numai la înmormîntarea preotului Penda din Comoriște. Frate! orî că minți conștient, orî ca ești prea pripit. Eu știu că am mai fost eu cu frăția ta și la înmormîntarea altor preoți. Știu că după o pomană ai luat inventar, cînd eu m'am mirat, cit de iute, iritat, ai lucrat. Atunci mi-am zis: omul e tînăr, ear rachia bună și nu se vijesc laolaltă. Aici însă și-o spun verde: nu știu beut-ai orî ba, dar știu că lucrurile îți zburau din mîni, așa de iritat erai. Însfîrșit ar trebui să știi, că pelîngă toată bunăvoința, nu putem participa chiar la toate înmormîntările amicilor și fraților în Christos. Îndepărtarea, oficiul, ne reține, dar mai demulteroi nici nu știm cînd moare cîteun frate. Să luam cazul recent din Cacova. Noi proți din Forotic am primit o corespondență dela preotul capelan Valeriu Dabici tocmai după ce parintele Pincu era deja în pămînt. Deaceia, însă, fii sigur că și eu voi fi înmormîntat de treiori măi mulți preoți decît frăția ta. Tot așa și pe fostul meu bun amic Siegescu. Decî nu adausul personal ci amiciția lui nefățărită m'a adus la Secaș să-l măi văd odată și să dovedesc lumii că l-am iubit.

Și fiindcă e vorba de adausul personal, oare frăția ta nu ai colîndat și prin Pesta...?

La pasagiul III. E adevărat că ai plecat de-acasă cu cîteva ore înainte de înmormîntare și ai rămas pe drum cu noi de vorbă. Ear cînd ai venit la noi, ai salutat pe toți și ai venit drept la mine, întrebîndu-mă, dece nu am tras la frăția ta. N'am voit să-ți spun: să nu-ți facem

gunoși în casă. Vezi, nu ești iubit de colegi, căci din 11 preoți pare-mi-se niciunul nu te-a vizitat. Eată cum stai cu iubirea colegilor. Mie nu mi-s'a întâmplat decind sînt, ca vreun preot să vină în comuna mea și să nu găzduiască, ori la mine, ori la colegul meu.

Pasagiul IV. Casa parohială. Laudă-te gură, că eaca pumnul! Eu cred că nimic nu răspundeai, dacă nu aminteam de casa parohială. Ai prins prilejul de a te putea lauda. Nu te bate în pept că ai făcut casa parohială... că te ride lumea. Sînt și alți preoți cari a făcut și fac și mai mult decit frăția ta, dar nur se laudă fără treabă, rămînîndu-le mîngăerea că au făcut cît au putut. Uni preoți favorizați de împrejurări fac lucruri mari, ear alți pelingă tot zelul lor, nu pot face

nimica. Pe frăția ta norocul te-a așezat dela început într'o parohie bună, unde îți ai pita sigură, decit ai putut, ba a trebuit să faci cît ai făcut. Dar ea'treabă pe tînărul preot, succesorul meu Petru Șuşanu din Comoriște, a cărui parohie — fără congruă — nu-i aduce nici 400 cor. anual. Decit nu frăția ta, ci Secaşul a făcut ce-a făcut. Mă întreb: că știu eu cum se face o casă parohială? Îți răspund: da. A făcut și comuna mea o casă parohială, sub conducerea mea ca păstor, și dacă ași aminti aici cu cît am contribuit și eu alături de parohieni mei, ar fi și dela mine o laudă urită... Și pedesupra: eu nu am primit nici congruă, nici nimic... citește aici și printre rînduri...

Și 'n urma urmei ce zici de acei preoți

cari, neavînd casă parohială, plătesc de zeci de ani din al lor chirie pentru locuință?

Ș'acum sînta cruce: Extrasele de protocoale ale frăției tale nu răstoarnă afirmarea mea: Crucea delingă sf. biserică, deși veți fi proiectat a o face de nou, ori a o repara, până atunci puteai pune criznicul să o vărui, ear de cea din drumul Cărnecii nu zici nimic? Mai zic dară încă odată: stărue să se repare, caci e de mirul lumii, ear trecînd delingă cruce, să ne luăm pălăriile și să ne facem semnul crucii, mai ales noi preoți învățînd și pe alți să cinstiască crucea dela răspîntii care arată rătăciților cărarea pocăinții creștinești.

Ioachim Dabici.

Are leac boala de plumîni?

Eată o întrebare care preocupă pe toți cei chinîți de **astmă**, de **tuberculoză de plumîni** și de **gît, eatar acut de plumîni**, **offică**, **tusă rea sau răgușeală necurmată** și cari pîn'acum nu și-au dat de leac. Orcare asemenea bolnav capătă dela noi **absolut gratis o carte cu icoane** scrisă de Dr. Guttman medicul sanatorului Finsen, asupra chestiunii: **E lecuibilă boala de plumîni?** Și mai capătă pedesupra un pachet de probă cu teiuri dietetice excelente. Sute și mil de inși cari au folosit pîn'acum aceste ceaiuri bune de leac, îl ridică până la cer, împreună cu medici practici cari au ordinar aceste teiuri împotriva tuberculozei (oficiei), **astmă**, **atar de gîtlej** și **gîrgălod**. Acestei trei **nu e ure-un leac secret**, se pregătește din plante. Libăr fiind slobozite în comerț la ordin împărătesc. Prețul e atît de ieftin, încît și cei mai săraci și-l pot comanda. Și ca să-l poată folosi orcare bolnav **fără nici un risic**, pentru încercare ne-am hotărît a trimite gratuit un pachet de teă și franco cartea germană „E cu leac boala de plumîni“?

Adresa: **Puhlmann & Co., Berlin 849 Müggelstrasse 25.**

Apoteca la „Sf. Gheorghe”

Strada principală (vis-à-vis de R. Goldstein)

Cea mai bună hîrtie pentru cigarete Club din fabrica Modiano.

Depoul general pentru Banat la
IGNAZ FELDMANN
în Oravița

Premiat cu marele premiu Grand Prix.

Cine dorește să aibă o față albă ca laptele, să folosiască **crema americană**, **puđra americană** și **săpunul american**, care departează de pe față și de pe mîni orcefel de pete, și întrece toate mijloacele de acest fel, întrebuintate pîn'acum. Se capătă la: **Apoteca Sfintul Gheorghe în Oravița** (peste drum de prăvălia R. Goldstein).
Prețul unui borcan de cremă americană 1 coroa. Prețul pudrei americ. 1 cor. 50 fil. Prețul săpunului americ. 80 fil. Incontra durerii de dinți mai bune sînt picăturile americane. Prețul 1 cor.

Compagnie Gener. Transatlantique

Linia franceză

Linie directă de vapoare:

Havre—Newyork

și

Kanada

peste Basel (Svițera) și Paris.

Biroul: Budapest, VII., Baross-tér 15

Telefon Iózsef 14—97.

Banca de asigurare

„Transylvania”

fondată la 1868, primește asigurări pe viață și asigurări încontra focului și încontra grîndinei etc. în condiții foarte favorabile.

Valorii asigurate: 105 milioane cor. — Despăgubiri plătite: 7½ milioane cor. Fonduri de rezervă: 2 milioane cor.

Informațiuni la Direcțiune în **Sibii**, strada Cisnădiei 5., la Agentura principală în **Arad** la Agentura cercuală din **Oravița** și la Agenturile locale de prin diferite comune românești, reprezentate prin bărbați de-ai noștri de toată încrederea.

Anunț.

La pepiniera din Rafna, a Societății căilor ferate de stat ajung toamna asta de vînzare:

118 oțoi: perii de Hardenpont,
72 „ cireși aromatici de Disznód și
133 „ cireși galbini de Dönnisen
35 „ diferiți pruni, înșfîrșit
693 „ vișini de Nagykörös

ab stațiunea Jidovin sau Várbocksán, cu 1 coroa. prețul unitar de fiecare bucată.

Doritori să se adreseze deadreptul la oficiul nostru silvanal din Várbocksán de unde încă se pot face comanda.

Direcțiunea.

Anunț.

Vechea firmă

HARASZTHY

unde se leagă cărți de tot felul,

în toate culorile, cu prețuri absolut moderate, se află acum

în casa negustorului, **Konz** peste drum de biserică catolică din **Oravița-montană.**